

Uhtjärve hoiuala kaitsekorralduskava 2015-2024

Keskkonnaamet 2015

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	5
1.3. Huvigrupid	5
1.4. Kaitsekord	7
1.5. Uuritus	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	8
1.5.2. Riiklik seire	9
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	9
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1. Kooslused – elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150).....	10
3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS	13
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	14
4.1. Tegevuste kirjeldus	14
4.1.1. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	14
4.1.2. Uhtjärve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	14
4.1.3. Infotahvli paigaldamine laululava juurde supluskohta	14
4.1.4. Hoiuala tähiste hooldamine	14
4.1.5. Kaitsekorralduskava uuendamine	15
4.2. Eelarve	15
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	17
KASUTATUD ALLIKAD	18
LISAD	20
LISA 1. Väljavõte looduskaitseseadusest	20
LISA 2. Väärtuste koondtabel	22
LISA 3. Väljavõte kaitsekorralduskava koostamise eeltööst (Ott, 2013)	23
LISA 4. Fotod	29
LISA 5. Avalikustamise materjalid	31

Kaitsekorralduskava on vastavalt looduskaitseaduse §-le 25 hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Uhtjärve hoiuala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast, selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ja anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ning orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument hoiuala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 5).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Tiina Troškin (tel: 5301 0812; e-posti aadress: tiina.troshkin@keskkonnaamet.ee). Kava koostas OÜ Looduslik valik ekspert Margo Hurt (tel: 53736731, e-posti aadress: hurdamargo@gmail.com). Lepingujärgne teenuse osutamise eest vastutav isik oli Mati Kose (tel: 5236926, e-posti aadress: mati.kose@gmail.com).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007–2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Euroopa haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitseks on loodud üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik – Natura 2000. Väljaspool kaitsealasid (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala) paiknevate Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on moodustatud hoiualad ja püsielupaigad.

Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja kuuluva Uhtjärve loodusala (keskkonnaregistri kood RAH0000194) kaitseks on looduskaitseaduse alusel moodustatud Uhtjärve hoiuala (keskkonnaregistri kood KLO2000081). Uhtjärve hoiuala kaitse-eesmärgiks on Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (loodusdirektiivi) I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohkeoiteliste järvede (3150) kaitse.

Uhtjärve hoiuala paikneb Võrumaal Urvaste vallas Kirikukülas, Lümatu, Uhtjärve ja Urvaste külas (joonis 1). Hoiualaks on Uhtjärv (keskkonnaregistri kood VEE2121600), mitte selle kaldad. Uhtjärve ja ühtlasi Uhtjärve hoiuala pindala on 44,7 ha.

Joonis 1. Uhtjärve hoiuala paiknemine (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013).

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS, 2013) andmetel on Uhtjärve keskmine sügavus 7,7 m ja suurim sügavus 26,5 m. Järve pikkus on 2900 m, laius 280 m ja kaldajoone pikkus 6449 m. Valgala pindala on 9,1 km². Uhtjärve veevahetus on väga nõrk.

Pikliku kujuga Uhtjärv paikneb sügavas ja järskude veerudega orus. Järve mõlemas otsas on laiem soine kaldaala. Järsult süveneva järve kaldapiirkonnas on põhi peamiselt liivane, sügavamal aga mudane. Järve suubuvad sälkorgudes mitu oja, loodeotsast väljub Visela jõgi.

Valgalapõhiselt asub Uhtjärv Ida-Eesti vesikonnas ja Võrtsjärve alamvesikonnas. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2010) käsitluses on alla 50 ha suurused järved (sh Uhtjärv) väikesed veekogud, mis üldjuhul ei ole määratud pinnaveekogumiks. Väikesed veekogud on hõlmatud veemajanduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks valgalapõhiselt.

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi kuulub Uhtjärv keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka. Limnoloogiliseks tüübiks on määratletud kalgiveeline eutroofne ehk kalgiveeline rohketoiteline.

Kaitsealustest taimeliikidest esinevad Uhtjärves valge vesiroos (*Nymphaea alba*) ja väike vesiroos (*Nymphaea candida*) (mõlemad vesiroosid III kaitsekategooria). Eesti järvedes on tavapärane (tõenäoliselt ka Uhtjärves) kahepaiksete esinemine, kes on kõik Eestis kaitse all. Järv on elupaigaks koprale (*Castor fiber*), kes kuulub loodusdirektiivi V lisas loetletud liikide hulka.

Maaliline Uhtjärv on atraktiivne loodusturismi objekt ning kalastuskoht.

1.2. MAAKASUTUS

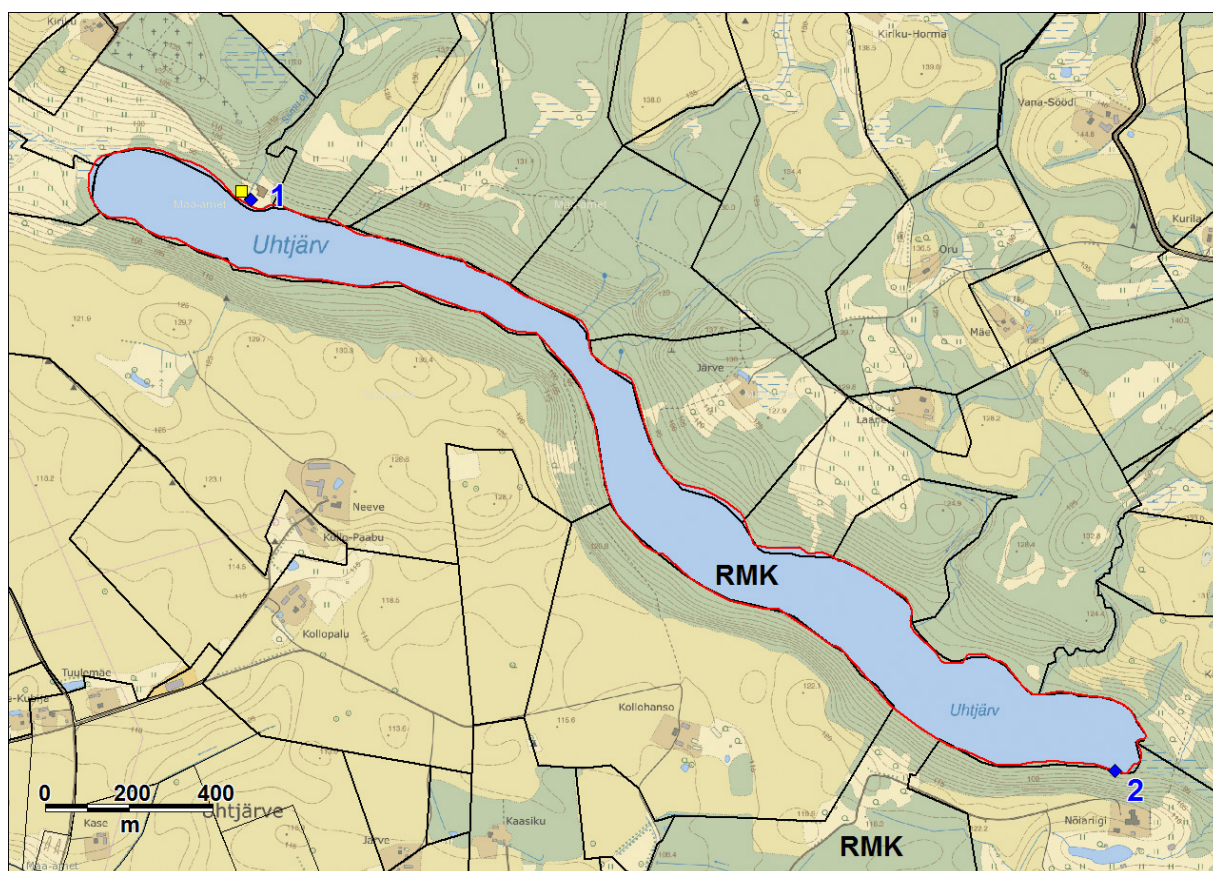
EELIS-e (2013) andmetel on enamik (44 ha, 98,4%) Uhtjärve hoiualast riigimetsamaal. 0,76 ha (1,7%) on eraomandis, mis tõenäoliselt tingitud erinevate aluskaartide kasutamisel tekkinud ebatäpsustest. Hoiuala ümbritsevad eraomandis maaüksused ning umbes 130 m kaldajoone ulatuses ka riigimetsamaa (joonis 2).

Järskudel oruveerudel kasvab mets. Orust üles tõustes laiuvad järvest lõuna ja lääne pool põllumajanduslikus kasutuses maad, põhja ja ida pool aga rohkem metsamaad. Järve-äärne inimasustus on hõre.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **RMK** – piiritähiste ning infotahvli paigaldaja ja hooldaja.

- **Keskkonnainspeksioon** – keskkonnajärelevalve planeerija ja teostaja.
- **Urvaste Vallavalitsus** – huvitatud järve ja loodusväärtuste heast seisundist, et säiliks väärtuslik elukeskkond.
- **Kalastajad** – huvitatud järvele ligipääsemise võimalustest ning kalavaru heast seisundist.
- **Loodushuvilised, puhkajad** – huvitatud järvele ligipääsemisest, puhkekohtade olemasolust.
- **Hoiualaga piirnevate maade omanikud** – huvitatud järve heast seisundist.

Joonis 2. Uhtjärve hoiuala (piir punasega) ja seda ümbritsevad maaüksused (piirid mustaga). Valdav osa hoiualast on riigimetsamaal (RMK), Paiguti on kitsad veelad kalda ääres eraomandis. Hoiuala on ümbritsetud eramaadega ning vähesel määral ka riigimetsamaaga (RMK) Siniste ruutudega on märgitud hoiuala tähiste asukohad, kollase ruuduga paigaldatava infotahvli asukoht (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013*).

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala kaitsekord tuleneb Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, eeskätt looduskaitseseadusest. Erinevalt kaitsealadest ei ole hoiuala kaitsekord täpsustatud kaitseeeskirjaga. Uhtjärve hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 08.09.2005. a määrusega nr 235 „Hoiualade kaitse alla võtmine Võru maakonnas”. Looduskaitseseaduse § 4 lg 3 järgi on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Looduskaitseseaduse § 14 lg 1 näeb ette kaitstavate loodusobjektide (sh hoiualade) kohta kehtivad üldised arendustegevuse kitsendused (lisa 1). Konkreetselt hoiualal kehtivad piirangud toob välja sama seaduse 5. peatükk „Hoiualad“ (§-d 32 ja 33). Ka siin on sätete eesmärgiks peamiselt arendustegevuse võimaliku negatiivse mõju ärahoidmine. Põhilised piirangud on seotud maakorraldustoimingute, planeeringute, ehitustegevuse, metsamajanduse jm majandustegevusega. Looduses liikujale hoiuala staatus täiendavaid piiranguid ei sea.

Uhtjärve hoiuala territooriumiks on järve veela, mitte kaldad. Järve kallastel kehtivad üldised looduskaitseseaduse 6. peatüki „Rand ja kallas“ (§-d 34-42) piirangud. Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Uhtjärve kalda piiranguvööndi laius on 100 m. Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandushoiutööde tegemisel maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis.

Kalda piiranguvööndis on keelatud mitmed veekogu seisundit mõjutada võivad arendustegevused. Samuti on kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud erandjuhtudel nagu kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandus- ja põllumajandustöödeks.

Uhtjärve kalda ehituskeeluvööndi laius on 50 m, kuid metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini (100 m). Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, kuid siiski on nähtud ette ka mitmed erandid.

Veeseaduse § 29 alusel on Uhtjärve kaldaalal 10 m laiune veekaitsevöönd, kus on keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine; puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta; majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutud taimestiku eemaldamine, heina niitmine ja roo lõikamine; väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine.

Veeseaduse § 10 lg 2 p 2 järgi on Uhtjärve kallasraja laius 4 m, mida mööda peab saama veekogu ääres vabalt ja takistamatult liikuda. Uhtjärv kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimekirja.

Veeseaduse §-s 8 on loetletud tegevused, milleks peab olema vee-erikasutusluba. Muuhulgas on vee-erikasutusluba nõutav, kui võetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää võtmisel enam kui 30 m³/ööpäevas; juhitakse heitvett või saasteaineid suublasse, sealhulgas põhjavette; toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, rajamine, likvideerimine, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine; veekogusse uputatakse tahkeid aineid; vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi; veekogu korrashoiuks kasutatakse kemikaale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on kohustuslik keskkonnamõju hindamine, kui: 1) taotletakse tegevusluba või selle muutmist ja tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; 2) kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoides teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Seaduses on just Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutava tegevuse korral pööratud suurt tähelepanu keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele.

Uhtjärvel kehtivad kalapüügil üldised kalapüügiseadusest ja kalapüügieeskirjast tulenevad nõuded. Eraomandisse jääval järveosal on kalapüügiseaduse § 10 lg 2 p 3 ja § 11 lg 2 p 2 järgi kalapüük päikeseloojangust päikesetõusuni (nn öisel ajal) lubatud vaid kinnisasja omaniku loal.

Kalapüügiseaduse § 22 lähtuvalt on kehtestatud „Kalade veekogudesse asustamise kord“, mille järgi tohib järvedesse kalu ja vähke asustada vaid Keskkonnaameti poolt antava asustamisloa alusel.

Mittelaevatavatel veekogudel, sh Uhtjärvel, kehtib veeseaduse § 18 lg 8 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrus „Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded“. Oluliseks piiranguks on sise põlemismootoriga varustatud veesõidukite kasutamise keeld, va järelevalvel, päästetöödel ja riigi poolt tellitud uuringute täitmisel (kehtib alla 100 ha suuruse pindalaga järvedel).

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Uhtjärve on kirjeldatud ning uurimisandmeid avaldatud teoses „Eesti NSV järved ja nende kaitse“ (Mäemets, 1977).

Kaitsekorralduskava koostamise eeltööna viis Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut läbi Põlva-, Valga- ja Võrumaa järvede, sh Uhtjärve, kompleksuuringu ja andis kaitsekorralduslikud soovitusel (Ott, 2013). Selles töös on keskendunud enam neile

ökoloogilistele elementidele, mida kasutatakse Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete kohases järve seisundi hinnangus – vee abiootilised omadused, fütoplankton, suurtaimed ja suurselgrootud. Esitatud on ettepanekud järvede kaitse korraldamiseks. Uhtjärve osa aruandest on esitatud lisa 3.

Uhtjärve kalastikku on viimati uuritud 2006. a, mil katsepüügis tabati 8 liiki: ahven (*Perca fluviatilis*), angerjas (*Anguilla anguilla*), haug (*Esox lucius*), kiisk (*Acerina cernua*), latikas (*Abramis brama*), linask (*Tinca tinca*), mudamaim (*Leucaspilus delineatus*) ja särg (*Rutilus rutilus*) (Krause ja Palm, 2006). Kalastajatelt laekunud suulise info järgi esineb Uhtjärves ka koha.

Jõevähki (*Astacus astacus*) 1997. a katsepüügiga ei saadud (andmed Eesti Maaülikooli koostatud vähipüükide andmebaasist).

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Keskkonnaregistri andmetel puudub Uhtjärvel riikliku keskkonnaseire jaam.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitsekorraldusperioodi lõpus on tarvis hoiualal teha elupaigatuübi inventuur. Vajalik on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida viiakse läbi hoiuala valitsemise raames. Võimalusel tehakse Uhtjärve ökoloogilise seisundi seiret lähtuvalt EL Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetest. Muud võimalikud Uhtjärvel tehtavad uuringud ja seired on soovituslikud, eeskätt need, mis käsitlevad kaitsealuseid ja/või Natura liike. Jõevähi uuringute kavandamisel tuleb (looduskaitsealisest aspektist lähtuvalt) eelistada Natura 2000 võrgustiku alasid.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED – ELUPAIGATÜÜP LOODUSLIKULT ROHKETOITELISED JÄRVED (3150)

Eestis hõlmab see elupaigatüüp moreenmaastike nõgudes paiknevaid keskmise karedusega rohketoitelisi järvi. Taimhõljum ehk fütoplankton on neis järvedes liigirikas, kuid mõõduka biomassiga. Veesiseses taimestikust valitsevad elodeiidid – põhja kinnituvad taimed, mille õisik ulatub veepinnale. Need on meie parimad kalajärved (Paal, 2007).

Elupaigatüübi tunnustaimedest (Paal, 2007) esinesid Uhtjärves 2012. a kaelus-, läik ja ujuv penikeel (*Potamogeton perfoliatus*, *P. lucens*, *P. natans*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), vesikirburohi (*Polygonum amphibium*), harilik pilliroog (*Phragmites australis*), konnaosi (*Equisetum fluviatile*) ja järvkaisel (*Schoenoplectus lacustris*) (Ott, 2013). Elupaigatüübi tunnusliikide hulka kuuluvatest selgrootutest loomadest (Paal, 2007) leiti 2012. a harilikku järvekarpi (*Anadonta anatina*) ja harilikku mudapäevikut (*Caenis horaria*) (Ott, 2013). Kaladest on elupaigatüübi tunnusliikideks (Paal, 2007) mitmed tavalised Eesti järvede kalad, kellest Uhtjärves esinevad latikas (*Abramis brama*), särg (*Rutilus rutilus*), ahven (*Perca fluviatilis*), koha (*Sander lucioperca*), kiisk (*Acerina cernua*) ja haug (*Esox lucius*). Lisaks valgele vesiroosile esineb kaitsealustest liikidest Uhtjärves ka väike vesiroos (*Nympaea candida*), mõlemad vesiroosid kuuluvad III kaitsekategooriasse.

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka kuuluva Uhtjärve ökoloogiline seisund hinnati 2012. a heaks. Järve puhverduisvõime indeksi, mis näitab veekogu vastupanuvõimet eutrofeerivatele mõjudele, väärtus oli keskmise (24,2). Järve tervendamistööd pole vajalikud (Ott, 2013).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi on Uhtjärve looduslal (Uhtjärve hoiualal) elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150) väga esinduslik (A), väga heas looduskaitsealises seisundis (A) ja väga kõrge üldise looduskaitsealase väärtusega (A). 2012. a uuringu tulemuste põhjal anti elupaigatüübile samad hinnangud (Ott, 2013).

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk:** elupaigatüübi säilimine Uhtjärve hoiualal 44,7 ha ulatuses esinduslikkusega A ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:** Elupaigatüübi säilimine Uhtjärve hoiualal 44,7 ha ulatuses esinduslikkusega A ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.

Mõjutegurid ja meetmed

- Toitainete koormus

Keskkonnaregistri andmetel suubub Uhtjärve heitvesi Urvaste Kooli puhastist, mis aga on väikese koormusega ning paikneb järvest (oja suubumiskohas) ca 2 km kaugusel. Arvestades ka Uhtjärve ümbruse hõredat inimasustust, ei mõjuta olmereostus keskkonnanõuete järgimisel oluliselt Uhtjärve seisundit.

Veekogu seisundit võib ohustada ka hõljuvainete ja setete kandumine maaparandussüsteemidest, eelkõige nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja hooldamisel. Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava (2012) järgi on hajureostuse ja erosiooni ohjamiseks vajalikud maaparandussüsteemi keskkonnarajatised, mille ehitamise võimalused nähakse ette konkreetsete uurimis- ja projekteerimistöode käigus.

Potentsiaalseks ohuteguriks on prognoosimatu äkkreostus või muul viisil keskkonnaohtlike ainete sattumine veekogusse või valgalale.

Toitainete koormus veekogus soodustab eutrofeerumist. Seejuures on tihti tegemist loodusliku protsessiga või seda soodustava laialdasema inimõjuga (näiteks välisõhu saastatusest tingitud toitainete lisandumine). Veekogu ökosüsteemis on eutrofeerumise kontekstis väga tähtis positiivne roll vähkidel (Eestis jõevähkidel), kes vähendavad ja mineraliseeruvad olulisel hulgal orgaaniliste materjali ning samal ajal eritavad vaid tühises koguses fosforit. Lisaks võivad vähid oluliselt takistada veetaimestiku vohamist. Jõevähi kadumisega veekogust kaasnevad suured muutused veeökosüsteemide iseregulatsioonis, mille tulemusena langeb veekogule omane liigirikkus ja bioproduktiooni kvaliteet (Hessen et al, 1993; Laanetu ja Hurt, 2007). Eeltoodust lähtuvalt on Natura 2000 võrgustiku veekogus jõevähi populatsiooni säilitamine ja ka taastamine tähtsal kohal. Jõevähi kaitse, varude taastamine ja kasutamine on käsitletud vastavas tegevuskavas (Laanetu ja Hurt, 2007) ning selle alusel koostatud maakondlikus tegevuskavas (Hurt, 2006). Riigi tellimisel koostatud jõevähi tegevuskavad ei ole kinnitatud ja on praeguseks aegunud, kuid nendest lähtuvalt on toimunud ja eeldatavalt jätkuvad jõevähi uuringuid, asustamine jm tegevused. Jõevähi asustamisel on aluseks ka Kalakavatusliku taastootmise programm (2006).

Meetmed: nõuetele vastav keskkonnakasutus (hoiuala valitsemine); järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon); elupaiga seisundi info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

Veekogu hea seisundi säilitamiseks tuleb eelistada keskkonnasäästlikke (fosfaadivabad, looduslikust toorainest) koduhooldusvahendeid. Põllumajandusest tulevat reostuskoormust on võimalik oluliselt vähendada mahetootmisega ja loomapidamises keskkonnasõbralikke pesuvahendeid kasutades.

- Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel

Järvele on ohuks kallaste looduslikkuse muutmine. Arendustegevus järsul oruveerul võib põhjustada erosiooni ning toitesoolade ja setete järve kandumist. Juunis 2013 teostatud vaatlustel oli näha, et raiet oli teostatud laululava vastaskalda järsul oruveerul, sh veekaitsevööndis (lisa 4 fotod 1 ja 2).

Olemasolevate supluspaikade korrastamine on lubatav. Veekogu seisundit ei ohusta vaiadega järvepõhja kinnituva või pontoonidele toetuva väiksema purde (paadisilla) rajamine. Samuti võib lubada kalda- ja veetaimestiku eemaldamist, kuid mitte kaldaserva pinnase suures ulatuses väljakaevamist.

Kaldavööndi puittaimestiku eemaldamisel tuleb lähtuda „Järvede tervendamise käsiraamatu“ (Eesti Maatülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus, 2011) 11. osas toodust. Muuhulgas on öeldud, et kaldapuistute piiramine ja nende koosluste kujundamine tuleb eelkõige kõne alla varem avatud maastike keskel asuvate ja praeguseks võsastunud järvede kaldaalade piirkonnas. Sellest lähtuvalt võib kaldaala korrastamise ja vaate avamise eesmärgil lubada veekaitsevööndis mittemetsamaal raiuda põõsaid ja nooremaid puid. Põlispuud tuleb jätta kasvama. Metsaga kaetud kaldaalalt vette langenud puude eemaldamine on lubatud, kuid tegevus ei tohi kahjustada järve kaldaid. Erandina võib veekaitsevööndis lubada reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raiet.

Meetmed: kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon), elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

- Õigusrikkumised

Õigusrikkumised, nagu veekogu seisundit mõjutav keelatud või loata tegevus, ebaseaduslik kalapüük (elektriga püük) jms, on potentsiaalseks ohuteguriks.

Meetmed: järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon).

3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS

Ainult veekogusid hõlmavate hoiualade külastamise all saab käsitleda veekogu avalikku kasutamist – peamiselt suplemist, kalapüüki, veel ja jääl liikumist ning veekogu kaldal (kallasrajal) liikumist. Uhtjärv on peamiselt ümbritsetud eramaadega. Uhtjärve loodeotsa põhjapoolisel kaldal paikneb väike laululava ning supluskoht (lisa 4 foto 2), kuhu on hea ligipääs. See on ka ainsaks avalikuks järvele pääsemise kohaks. Nõiariigi kinnistul, kus paikneb samanimeline turismikompleks, on veesõidukite randumise ja hoidmise koht koos paadisillaga (lisa 4 foto 4).

Järve virgestuskoormuse taluvuseks on hinnatud kuni 40000 külastust aastas (Ott, 2013). Sellelähedast külastuskoormust kaitsekorraldusperioodil ega ka edaspidi ette näha ei ole. Uhtjärve hoiuala külastuskorraldust kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Hoiuala külastamisel tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest, sh maaomanike õigustest.

Hoiuala olemasolust teavitamiseks on paigaldatud kaks tähist (joonis 2, lisa 4 fotod 3 ja 4). Need on keskmised tähised vastavalt keskkonnaministri 3.06.2004 määrusele nr 65. Tähised on metallpostidel ja nende seisukord on hea, kuid tähist nr 1 on peagi varjamas puittaimestik (2013. a juunis teostatud vaatlustel murti seal mõned tähist varjavad oksad).

Uhtjärve hoiuala väärtusi tutvustavad rajatised (nagu infotahvel) puuduvad. Kuna laululava ja sealset supluskohta külastab palju inimesi, on loodushariduse eesmärgil vajalik kohapealne hoiualast ja selle kaitseväärtusest teavitamine.

Visioon ja eesmärk

Visioon: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Eesmärk: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Meetmed: tähiste kontroll ja hooldus; infotahvli paigaldamine.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Kaitseväärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitsereežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjust tingitud häiringute registreerimine. Selleks tehakse tulemuslikkuse seiret, mis põhineb järve (hoiuala) ja selle kallaste visuaalsel vaatlusel. Tulemuslikkuse seiret, milleks eraldi finantseerimist ette ei nähta, viiakse läbi Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi.

4.1.2. UHTJÄRVE HOIUALA JÄRVE-ELUPAIGATÜÜBI INVENTUUR

Hoiuala looduskaitse seisundi ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks on kaitsekorraldusperioodi lõpus vajalik teostada järve-elupaigatüübi inventuur. Selle käigus hinnatakse järve ökoloogilist seisundit üldlimnoloogiliste ja EL-i Veepoliitika Raamdirektiivist lähtuvate kriteeriumite järgi. Saadud andmeid tuleb võrreldakse 2013. aasta vastavate näitajatega. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.3. INFOTAHVLI PAIGALDAMINE LAULULAVA JUURDE SUPLUKOHTA

Tegevus on suunatud Uhtjärve äärsel laululava piirkonna ja supluskohta külastajatele loodushariduse eesmärgil. Infotahvli formaadiks on A4 ning sisuks üldinfo hoiuala kohta. Infotahvli tuleb lisada ka tähtsamad piirangud nagu siseõlemismootoriga ujuvvaheendi kasutamise keeld. Infotahvel tuleb paigaldada supluskohta (joonis 2, lisa 4 foto 2) olemasolevale valla infostendile. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet koostöös kohaliku omavalitsusega.

4.1.4. HOIUALA TÄHISTE HOOLDAMINE

Tegevus on vajalik hoiuala paiknemisest teavitamiseks ning seeläbi kõigile väärtustele seatud eesmärkide täitmiseks. Uhtjärve hoiuala tähistamiseks on kaks tähist (joonis 2). Esimesel võimalusel tuleb eemaldada puittaimestik tähise nr 1 ümbert (lisa 4 foto 3). Edasine tähist varjava taimestiku (sh puittaimestiku) eemaldamine või tallamine, posti pinnasesse kinnitumise kindlustamine jm toimuvad jooksvalt vastavalt vajadusele. Tähise prognoosimatul kadumisel või kahjustamisel (vargus, vandaalitsemine) tuleb tähis taaspaigaldada. Tähiste põhjalik ülevaatus ja vajalikud hooldustööd viiakse läbi kaitsekorraldusperioodi viimasel aastal. Tähiste hooldustöödel

tuleb arvestada maavaldajate õigustega. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.5. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2015–2024) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2019) tehakse vahehindamine, millega antakse hoiuala seisundi ülevaade ning täpsustatakse vajalikud tegevused järgnevas viieks aastaks. Järgmiseks kaitsekorraldusperioodiks (2025–2034) uuendatakse kava 2024. a. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks selle kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	Tulemusseire	KeA	II					X					X	
4.1.2	Uhtjärve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	Inventuur	KeA	III										10	10
Tähistamine															
4.1.3	Infotahvli paigaldamine laululava juurde supluskohta	Infotahvlite paigaldamine	KeA/KOV	III		X									
4.1.4	Hoiuala tähiste hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II		X								X	
Kavad, eeskirjad															
4.1.5	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KeA	I					X					5	5
KOKKU					0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	15

KeA – Keskkonnaamet; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus; KOV – kohalik omavalitsus.

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire, järve elupaigatüübi inventuur ja kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium (lävend)	Tulemus	Selgitus
2.1	Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Pindala, esinduslikkus looduskaitsealine väärtus ja ökoloogiline seisundiklass	Pindala – 44,7 ha, esinduslikkus – A, looduskaitsealine väärtus – A, ökoloogiline seisundiklass vähemalt hea	Pindala – 44,7 ha, esinduslikkus – A, looduskaitsealine väärtus – A, ökoloogiline seisundiklass vähemalt hea või sellest kõrgem	

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) – andmed saadud Keskkonnaameti vahendusel (23.10.2013).

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615. <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002> (külastatud 15.07.2013).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest. <http://www.natura2000.envir.ee/files/doc/loodusdirektiiv.pdf> (külastatud 15.07.2013).

Hessen, D. O., Kristiansen, G., Skurdal, J. 1993. Nutrient release from crayfish, and his potential impact on primary production in lakes. *Freshwater Crayfish* 9: 311-317.

Hoiualade kaitse alla võtmine Võru maakonnas. Vabariigi Valitsuse määrus 08.09.2005 nr 235. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13293063> (külastatud 15.07.2013).

Hurt, M. 2006. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Võrumaal. Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud põllumajandusministri 07.02.2012 käskkirjaga nr 19. http://www.agri.ee/public/juurkataloog/MAAPARANDUS/Maaparandushoiukavad/VORTSJAR_VE_AV_MHK.pdf (külastatud 10.04.2013).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministeerium, 2010. <http://www.envir.ee/vmk> (külastatud 10.04.2013).

Järvede tervendamise käsiraamat. 2011. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus. <http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/teadustoo/publikatsioonid/jarvede-tervendamine-kogumik/> (külastatud 17.06.2013).

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. Keskkonnaministri määrus 03.06.2004 nr 65. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978> (külastatud 15.07.2013).

Kalade veekogudesse asustamise kord. Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 1996. a määrusega nr. 75. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13136839> (külastatud 15.11.2013).

Kalakavatusliku taastootmise programm. 2006. Kinnitatud keskkonnaministri 2. mai 2006 käskkirjaga nr 524. <http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=402882/taastootmiseprogramm+2006+uuendus.pdf> (külastatud 15.11.2013).

Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsuse määrus 09.05.2003 nr 144. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072011021> (külastatud 15.07.2013).

Kalapüügiseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122010034> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnaregister. <http://register.keskkonnainfo.ee> (külastatud 15.09.2013).

Krause, T., Palm, A. Eesti väikejärvede kalastik, 2006. a aruanne. Eesti Maaülikool Põllumajandus- ja keskkonnainstituut Limnoloogiakeskus (käsikiri Keskkonnaametis).

Laanetu, N., Hurt, M. 2007. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Eestis Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Looduskaitse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005> (külastatud 15.07.2013).

Maa-ameti WMS teenused. <http://inspire.maaamet.ee/teenused> (külastatud 01.10.2013).

Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Valgus, Tallinn.

Mäemets, H. 2010. Loodusdirektiivi järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhised. http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/J%C3%A4rvede%20inv_materjalid/ (külastatud 01.10.2013).

Natura 2000 standardandmebaas. <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (külastatud 12.09.2013).

Ott, I. (vastutav täitja) 2013. Kahekümne kuue Põlva-, Valga- ja Võrumaa järve kompleksuuringu teostamine ja kaitsekorralduslike soovitude andmine (Kaitsekorralduskava koostamise eeltöö, käsikiri Keskkonnaametis).

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Auratrükk, Tallinn.

Veeseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011019> (külastatud 15.07.2013).

Veepoliitika Raamdirektiiv. <http://www.envir.ee/1226> (külastatud 10.08.2013).

Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007> (külastatud 15.07.2013).

LISAD

LISA 1. VÄLJAVÕTE LOODUSKAITSESEADUSEST

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

10) jahiulukeid lisasöötä.

[RT I, 18.04.2013, 1- jõust. 01.05.2013]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

- 1) tee rajamine;
- 2) loodusliku kivimi või pinnase teisaldamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ning poldri kultiveerimine ja väetamine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;
- 7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

(3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:

- 1) kohaletoomisega,
- 2) tähtkirjaga posti teel või
- 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.

(4) Teatis loetakse esitatuks postitempli või ajatempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.

(5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:

- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
- 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
- 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.

(6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuemaal kõlvikutel tehtavate tööde kohta.

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Elupaigatüübi säilimine Uhtjärve hoiualal 44,7 ha ulatuses esinduslikkusega A ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2012. aasta tasemel	Toitainete koormus	Nõuetele vastav keskkonnakasutus; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	Elupaigatüübi säilimine Uhtjärve hoiualal 44,7 ha ulatuses esinduslikkusega A ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2012. aasta tasemel
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	
		Õigusrikkumised	Järelevalve	

LISA 3. VÄLJAVÕTE KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE EELTÖÖST (Ott, 2013)

2. TULEMUSED

2.23. Uhtjärv

2.23.1. Hüdrokeemia ja –füüsika

Vesi oli rohekaskollane (Lisa 5) ja küllaltki hea läbipaistvusega, 2,4 m. Kollase aine sisaldus oli väike, 3,8-4,5 mg/l. Ka COD_{Mn} oli väike, 7,7-8,6 mg O/l. Orgaaniliste ainete üldsisaldus oli keskmine, COD_{Cr} oli 23-30 mg O/l. COD_{Mn}:COD_{Cr} suhte (29-33) järgi domineerib orgaanilise aine koostises järvesisene orgaaniline aine.

Vesi oli kihistunud. Epilimnioni oli hapnikuga mõõdukalt üleküllastunud, O₂ 116 %. Ka metalimnion (3 m) oli hapnikurikas, O₂ 101% . Seevastu hüpolimnionis (21 m) oli O₂ väike, vaid 0,47 mg/l ehk 3,7 %.

Vesi oli nõrgalt aluseline ülemistes veekihtides (pH 7,9), nõrgalt happeline põhja lähedal (pH 6,95).

Üld-P oli madal, vahemikus 0,017-0,024 mg P/l.

Üld-N oli 0,86-1,25 mg N/l. Esinesid kõik lämmastiku mineraalsed vormid: NH₄⁺ leidus 0,006-0,16 mg N/l, NO₃⁻ oli 0,18-0,52 mg N/l ja vähesel määral esines ka NO₂⁻ , 0,005-0,006 mg N/l. HCO₃⁻ oli 3,6-3,8 mg-ekv/l. Vee elektrijuhtivus oli 209-307 µS/cm. Lahustunud aineid leiti 220-226 mg/l, Cl-ioone 3,7 mg/l ja SO₄²⁻ 6-7 mg/l.

Uhtjärv (VRD tüüp III) on sügav, keskmiselt kareda heleda veega. Veeseisund oli pH (7,58) ja üld-P (0,021 mg/l) järgi väga hea, SD (2,4m) järgi hea ja üld-N (1,03 mg/l) järgi kesine.

2.23.2. Bakterplankton

Heterotroofsete bakterite üldarv oli kogu veesamba ulatuses madal (Tabel 2.23.2.1), põhjas veidi kõrgem kui ülemistes kihtides. Saprobakterite arvukus oli samuti madal. Biokeemiline hapnikutarve oli rohke toiteainete sisaldusega järvede tasemel.

Uhtjärve bakterplanktonit on varem uuritud aastatel 1984 ja 1989. Heterotroofsete bakterite üldarv ja saprobakterite arvukus on varasemate andmetega võrreldes langenud ligikaudu kaks korda, keskmiselt tasemelt madalale. Biokeemiline hapnikutarve oli samuti aastal 2012 varasemast madalam. Järve seisund on paranenud.

Bakterplanktoni alusel oli järve seisund aastal 2012 väga hea, biokeemilise hapnikutarbe järgi hea.

Tabel 2.23.2.1. Uhtjärve heterotroofsete bakterite üldarv (BÜA), saprobakterite arvukus (SAPRO) ja biokeemiline hapnikutarve (BHT₇).

Järv	Kuupäev	Kiht	BÜA, 10 ⁶ rakku/ml	SAPRO rakku/ml	BHT ₇ mg O ₂ /l
Uhtjärv	13.06.2012	pind	1,9	113	2,9
		hüppekiht	1,7	140	
		põhi	2,1	95	

2.23.3. Fütoplankton

Fütoplanktoni liikide arv loendusproovis oli pinnal ja hüppekihis kõrge, põhjas keskmine. Biomass oli pinnal ja põhjas keskmine, põhjas madal. *Chla* hulk oli pinnal ja põhjas madal, hüppekihis keskmine (Lisa 6). Arvutatud näitajatest oli fütoplanktoni koondindeks (FKI) kõigis kolmes proovikihis keskmisel, mesotroofselt tasemel. Liikidest domineerisid pinnal ja hüppekihis ränivetikad perekonnast *Cyclotella*; hüppekihis lisaks koldvetikas *Uroglena* sp.; põhjas sinivetikad *Limnothrix pseudovacuolata* ja *Planktothrix aghardii*.

Järve fütoplanktoni näitajaid on varasemalt uuritud neljal korral, alates 1952. aastast. Viimati uuriti järve 1989. aasta juulis. Biomass on olnud madal kuni keskmine, liikide arv keskmine kuni kõrge ning FKI keskmine kuni kõrge. Olulisi muutusi näitajate osas pole märgata.

EL veepoliitika raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni keskmistatud (kihtide keskmine) näitajate osas järgmine: *Chla*- hea; fütoplanktoni kooslus (FPK)- kesine; fütoplanktoni koondindeks (FKI)- väga hea; ühetaolisuse indeks (J)- hea. Uhtjärve üldseisund fütoplanktoni näitajate alusel oli hea.

2.23.4. Zooplankton

Uhtjärve veeproovist määrati 19 zooplanktoni taksonit, s.h. 8 liiki koorikloomi.

Zooplanktoni arvukus oli järves kõrge, biomass väike (vastavalt $880 \cdot 10^3$ is./m³ ja 0,8 g/m³). Arvukuselt domineerisid keriloomad (79% kogu zooplanktoni arvukusest). Keriloomade hulgas esinesid arvukamalt liigid *Kellicottia longispina* ja *Keratella cochlearis* (vastavalt 345 is/l ja 150 is/l; 50% ja 22% rühma arvukusest). Esines ka veekogu halvale seisundile viitavat liiki *Pompholyx sulcata* (18 is/l).

Aerjalgsete fauna (16% zooplanktoni arvukusest) oli esindatud Eesti väikejärvedes sagedasti esinevate liikidega - *Mesocyclops leuckarti*, *M. oithonoides* ning *Eudiaptomus graciloides*.

Aerjalgsete arvukuses oli suurim osa vähikvastsetel *nauplii* (61% rühma arvukusest).

Vesikirbuliste faunas määrati viis liiki: *Diaphanosoma brachyurum*, *Daphnia cucullata*, *Chydorus sphaericus*, *Leptodora kindti* ja *Bosmina longirostris*. Arvukaimalt esines keskkonnatingimuste suhtes tolerantset liiki *Bosmina longirostris* (45 is/l).

Suurim osa zooplanktoni biomassis oli aerjalgsetel (66%). Aerjalgsete hulgas andis suurima biomassi liik *Eudiaptomus graciloides* (0,3 g/m³; 59% rühma biomassist).

Keriloomadest (28% kogu zooplanktoni biomassist) oli suurima biomassiga liik *Asplanchna priodonta* (0,2 g/m³; 72% rühma biomassist).

Vesikirbuliste hulgas oli suurima biomassiga liik *Bosmina longirostris* (0,04 g/m³).

Keriloomade hulgas monodomineerivat liiki ei esinenud. Kuigi veekogus leidis halvale seisundile viitav liik, esines see vähearvukalt. Keriloomade fauna oli mitmekesine (11 taksonit), mis viitab stabiilsusele.

Ka koorikloomade fauna oli küllalt mitmekesine, kuigi esinesid keskkonnatingimuste suhtes tolerantset liigid.

Limnoloogiakeskuse teadlased on Uhtjärve zooplanktonit uurinud 1959.a., 1984.a. ja 1986.a., kui leiti vastavalt vahemikus kuus kuni üheksa koorikloomaliiki. Veekogu seisund on püsinud stabiilsena.

Zooplanktoni liikide ja koosluste olukord järves oli hea.

2.23.5. Suurtaimed

Keskmise karedusega sügav järv, mis vastab EL Loodusdirektiivi elupaigatüübile 3150 (looduslikult rohketoitelised järved). Järve taimestikku on varem uuritud aastatel 1952 ja 1984.

Järves registreeriti 2012. aastal 43 liiki veetaimi – 29 kaldavee-, 6 ujulehtedega, 1 ujutaim ja 7 veesisest taime (lisa 1).

Järsu kaldaprofiili tõttu on kaldaveetaimede vöönd enamasti väga kitsas ning metsaste kallastega järvelõiku ääristasid peamiselt madalakasvulised kaldaveetaimed. Selles vööndis domineeris harilik pilliroog (4 palli), ohtralt leidus ka suurt partheina (*G. maxima* (Hartm.) Holmb.; 3 palli), konnaosja, harilikku kalmust ja ussilille. Ujulehtedega taime vöönd oli samuti kitsas, selles vööndis domineeris kollane vesikupp, ohtruselt järgnes ujuv penikeel. Üksikute kogumikena leiti ka väikest vesiroosi (LK III kategooria), liht-jõgitakjat ja vesi-kirburohtu. Ujutaimedest levis üksikute kogumikena konnakilbukas. Veesiseses taimeistikus domineeris läik-penikeel, ohtruselt järgnes kaelus-penikeel. Järve loodesopistusest leiti palju sõõr-särjesilma, läik-, kaelus- ja ogateravat penikeelt, vähemal määral Kanada vesikatku ja pikka penikeelt. Sõõr-särjesilma leiti ohtralt ka järve keskosa põhjapoolsest kaldast. Lisaks oli ka järve kagusopistuse veesisene taimeistik muude järveosadega võrreldes ohtram, kus levisid nii harilik vesisammal, läik- kui ogaterav penikeel. Harilik vesisammal levis maksimaalselt 4,5 m sügavusele vette. Ujulehtedega taime ja teiste veesiseste taime levikusügavuseks mõõdeti 3,5 m. Niitjaid vetikaid järvest ei leitud, mis on hea näitaja. Võrreldes varasemate uurimisaastatega ei ole kaldavee- ega ujulehtedega taimeistiku dominandid ega liigiline koosseis muutunud. Varasemal uurimisaastal (1984) levinud veesisestest taimeid leiti käesoleval aastal 14-st liigist vaid 7. Kui varemalt esines ohtralt vesikatku, ogateravat, punakat (*Potamogeton rutilus* Wolfg.; haruldane liik), kamm-penikeelt, sõõr-särjesilma ja vesikarikat, siis käesoleval aastal need liigid kas puudusid või levisid vaid 1 palli väärtuses.

Hinnates järve ökoloogilist seisundit VRD-1 põhineva hindamissüsteemi alusel oli järve seisund 1984 ja 2012. aastal hea (tabel 2.23.5.1.). Vastavalt EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemile oli Uhtjärv 2012. aastal väga kõrge looduskaitse väärtusega (tabel 2.23.5.2.).

Tabel 2.22.5.1. Uhtjärve seisundi hinnang suurtaimede alusel.

Näitaja/aasta	1984	2012
Veesisese taimeistiku maksimaalne levikusügavus (m)	3,3:II	4,5:I
Tähtsamad taksonid ohtruse järjekorras	Pot=Ran=Elo=Poly=Nu:III	Pot=Nu:III
Kaelus-penikeele või läik-penikeele ohtrus	3:I	3:I
Mändvetiktaimede või sammalde liikide ohtrus	2:III	1:III
Kardheina või ujutaimede ohtrus	0:I	1:II
Suurte niitrohevetikate rohkus	?	0:I
Koondhinnang	II:hea	II:hea

Tabel 2.23.5.2. Uhtjärve seisundi hinnang EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemi alusel.

Näitaja	2012
Esinduslikkus (A,B,C,D)	A
Struktuuri säilimine (I, II, III, IV)	I
Funktsioneerimine (I, II, III, IV)	I
Taastamise võimalused (I, II, III, IV)	-
Üldine looduskaitsealine väärtus (A,B,C,D)	A

2.23.6. Suurselgrootud

Järve hinnati kui keskmiselt karedaveelist. Proov võeti idakaldalt, uurimiskohas oli põhi liivane. Domineerisid sirusääskede vastsed (Tabel 2.1.6.1.). Viiest indeksist neli olid väga heal, üks heal tasemel. Kokkuvõttes väga hea seisund (Tabel 2.1.6.2). Varem pole järve suurselgrootuid seisundi hindamiseks uuritud.

Tabel 2.1.6.1. Suurselgrootute dominandid ja haruldased liigid (Uhtjärve osa)

Nr.	Järv	Arvukaim takson	%	Haruldasi liike
23	Uhtjärv	<i>Chironomidae</i>	19	

Tabel 2.1.6.2. Seisund suurselgrootute järgi (Pinnaveekogumite..., 2009 järgi). Põhi: 0 - taimed + muda, 1 - liiv, 2 - kruus või kivid. Väga hea seisund - sinine, hea seisund - roheline, kesine seisund - kollane, halb seisund - punane. N - arvukus (isendit/m²), T - üldine taksonirikkus, H' - Shannoni taksonierisus, ASPT - taksoni keskmine tundlikkus, EPT - *Ephemeroptera*, *Plecoptera* ja *Trichoptera* taksonite rikkus, A - happelisusindeks. Koondseisund - hinnang 5 või 4 indeksi alusel, REF - koondseisundi etalon. EQR - *Environmental Quality Ratio* (seisundi väärtus jagatud etaloniga). EQR (2011): väga hea ja hea seisundi piir korrigeeritud vastavalt Euroopa Kesk - Balti interkalibreerimisrühma soovitudele (Uhtjärve osa)

Nr.	Järv	T	H'	ASPT	EPT	A	Koondseisund	EQR	EQR (2011)
23	Uhtjärv	35	3,8	5,4	9	6	24	0,96	0,96

3. JÄRVEDE FUNKTSIONEERIMISE ERIPÄRAD, SEISUNDI KOKKUVÕTE

Uhtjärv.

Ökoloogiline seisund on hea (Tabel 3.1.), Pu keskmine (24,2; Tabel 3.2.). Järv on küll suhteliselt väike, aga väga sügav (26,5 m). Seepärast on ökosüsteem ehk tugevam, kui seda näitab Pu väärtus. Enamvähem pooled seisundi hindamisel kasutatud näitajad on väga heal tasemel ja samaväärselt on kesisel tasemel näitajate väärtusi. See tuleneb arvatavasti järve väga tugevast kihistusest. Tervendada järve pole vaja ja korrastamistöodel peab olema teadlik järsunõlvalistest kallastest lähtuvast võimalikust erosiooni mõjust. Virgestuskoormuse taluvus on suur, kuni 40000 külastust aastas.

Tabel 3.1. Uuritud järvede ökoloogilise seisundi koondhinnangud (Uhtjärve osa).

Järv	VRD tüüp	Hinnang
Uhtjärv	III	Hea

Tabel 3.2. Puhvedusvõime indeks (Pu) uuritud järvedes (Uhtjärve osa).

Järv	Pu
Uhtjärv	24,2

LISA 1

Veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused (1-5) erinevatel uurimisaastatel (x - määramata ohtrus; aastaarv* - osaline vaatlus)

XXIII. Uhtjärv

Liik/uurimisaasta	1952	1984	2012
Kaldaveetaimestiku levikusügavus (m)			2,8
Ujulehtedega taimestiku levikusügavus (m)			3,5
Veesisese taimestiku levikusügavus (m)		3,3	3,5
Sammalde levikusügavus (m)			4,5
Kaldaveetaimed			
<i>Acorus calamus</i> L. - harilik kalmus	2	2	2
<i>Alisma plantago-aquatica</i> L. - harilik konnarohi		2	x
<i>Butomus umbellatus</i> L. - harilik luigelill		2	1
<i>Calla palustris</i> L. - soovõhk		2	x
<i>Caltha palustris</i> L. - harilik varsakabi			x
<i>Carex diandra</i> Schrank - ümartarn			x
<i>C. pseudocyperus</i> L. - kraavtarn		2	x
<i>C. rostrata</i> L. - pudeltarn		2	x
<i>Carex</i> spp. - tarnad		x	2
<i>Comarum palustre</i> L. - soopihl		2	1
<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roem. et Schult. - sooalss		2	x
<i>E. mamillata</i> (H.Lindb.) H.Lindb. ex Dörfl. - muda-alss			x
<i>Equisetum fluviatile</i> L. em Ehrh. - konnaosi		2	2
<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim. Harilik angervaks			x
<i>Galium palustre</i> L. subsp. <i>palustre</i> - soomadar			x
<i>Glyceria maxima</i> (Hartm.) Holmb. - suur parthein		3	2
<i>Iris pseudacorus</i> L. - kollane võhumõök		2	1
<i>Lycopus europaeus</i> L. - harilik parkhein			x
<i>Lysimachia thyrsoiflora</i> L. - ussilill		2	2
<i>Menyanthes trifoliata</i> L. - ubaleht		2	1
<i>Myosotis scorpioides</i> L. - soo-lõosilm			x
<i>Phragmites australis</i> (Cavan.) Trin ex Steud. - harilik pilliroog	3	2	4
<i>Ranunculus lingua</i> L. - suur tulikas		1	1
<i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) Palla - järvkaisel	2	3	2
<i>Scirpus sylvaticus</i> L. - metskõrkjas			x
<i>Scutellaria galericulata</i> L. - harilik tihashain			x

<i>Solanum dulcamara</i> L. - harilik maavits		1	x
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg		1	1
<i>Typha latifolia</i> L. - laialehine hundinui		2	x
Ujulehtedega ja ujutaimed			
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L. - konnaakilbukas			x
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane vesikupp	3	3	3
<i>N. pumila</i> (Timm) DC. - väike vesikupp	1		
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos		2	1
<i>N. candida</i> C. Presl. - väike vesiroos		1	1
<i>Polygonum amphibium</i> L. - vesi-kirburohi	x	3	1
<i>Potamogeton natans</i> L. - ujuv penikeel	2	2	2
<i>Sparganium emersum</i> Rehmman - liht-jõgitakjas		2	1
Veesisesed taimed			
<i>Chara</i> sp. - mändvetikas		2	
<i>Elodea canadensis</i> Michx. - kanada vesikatk	3	3	1
<i>Fontinalis antipyretica</i> Hedw. - harilik vesisammal		1	1
<i>Potamogeton alpinus</i> Balbis - ruske penikeel		1	
<i>P. compressus</i> L. - lapik penikeel		2	
<i>P. friesii</i> Rupr. - ogaterav penikeel		3	x
<i>P. lucens</i> L. läik-penikeel	3	2	3
<i>P. pectinatus</i> L. - kamm-penikeel		2	
<i>P. perfoliatus</i> L. - kaelus-penikeel	3	3	2
<i>P. praelongus</i> Wulfen - pikk penikeel		2	1
<i>P. rutilus</i> Wulfg. - punakas penikeel		3	
<i>Ranunculus circinatus</i> Sibth. - sõõr-särjesilm	x	3	1
<i>Stratiotes aloides</i> L. - vesikarikas		2	
<i>Utricularia vulgaris</i> L. - harilik vesihernes		1	

LISA 2 (Uhtjärve osa).

a) Veetaimede ökoloogilisi rühmi iseloomustavad näitajad uuritud järvedes (KVT – kaldaveetaimed, UT – ujutaimed, ULT – ujulehtedega taimed, VST – veesisesed taimed).

Järv/parameetrid	Taimeliikide arv					Maksimaalne levikusügavus (m)		
	KVT	UT	ULT	VST	ÜLDARV	KVT	ULT	VST
Tüüp III								
Uhtjärv	28	1	6	7	42	2,8	3,5	4,5

b) Veetaimestiku dominantliigid, nende ohtrus ning taimestikul põhinev seisundi hinnang uuritud järvedes (VRD – järvede seisundi hinnang vastavalt Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetele, Natura – järvede seisundi hinnang vastavalt Natura elupaigatüüpidele).

Järv/parameetrid	Dominantliigid ja ohtrused			Seisund (VRD/Natura)
	Kaldaveetaimed	Uju- ja ujulehtedega taimed	Veesisesed taimed	
Tüüp III				
Uhtjärv	<i>P. australis</i> (4)	<i>N. lutea</i> (3)	<i>P. lucens</i> (3)	Hea/väga kõrge

LISA 4. FOTOD

1. Vaade Uhtjärvele loodest, tagaplaanil paistmas lagedaks raiutud oruveer (18.06.2013).

2. Uhtjärve supluskoht laululava juures, vastaskaldal lagedaks raiutud oruveer (18.06.2013).

3. Uhtjärve hoiuala tähis (nr 1 joonisel 2) laululava juures paikneva supluskoha lähistel (18.06.2013)

4. Veesõidukite hoidmise koht Nõiariigi kinnistul, samas ka hoiuala tähis (nr 2 joonisel 2) (18.06.2013).

LISA 5. AVALIKUSTAMISE MATERJALID

Põlva- ja Võrumaa järvede hoiualade kaitsekorralduskavade avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek

Memo

Koosolek toimus Põlva Keskraamatukogus 25.11.2013 kl 13.00-14.45.

Koosolekul osalemise kutse saadeti e-postiga 13.11.2013 Keskkonnaametile, Ahja Vallavalitsusele, Vastse-Kuuste Vallavalitsusele, Kanepi Vallavalitsusele, Lasva Vallavalitsusele, Räpina Vallavalitsusele, Puka Vallavalitsusele, Võru Vallavalitsusele, Mooste Vallavalitsusele, Põlva Vallavalitsusele, Võru Linnavalitsusele, Urvaste Vallavalitsusele, Taheva Vallavalitsusele, Tõlliste vallavalitsusele, Hummuli Vallavalitsusele, Otepää Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksioonile, Põllumajandusametile ja RMK-le. Koosoleku toimumise teade oli avalikkusele kättesaadav Keskkonnaameti veebilehel (<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid>) alates 12.11.2013. Koosoleku teade ilmus ajalehtedes „Võrumaa Teataja“ ja „Koit“ 12.11.2013.

Koosolekust võtsid osa: Ülo Kivisild, Mati Konsap, Reseda Treier, Märt Treier (kõik Virosi järve äärsete maade omanikud), Raivo Sihver (ajaleht Koit), Tiina Randjärv (Võru Linnavalitsus), Tiina Troškin (Keskkonnaamet), Margo Hurt (OÜ Looduslik valik, kaitsekorralduskavade koostaja).

M. Hurt andis ülevaate hoiualade moodustamise alustest, hoiualade kaitsekorrast ning kaitsekorralduskavade koostamise vajadusest, eesmärgist ja põhimõtetest. M. Hurt tutvustas hoiualasid, nende kaitseväärtusi, ohutegureid ning vajalikke meetmeid.

Kuna kohal olid Virosi järve äärsete maade omanikud, tekkisid arutelud peamiselt selle järvega seonduvalt, kuid kujundatud seisukohad kehtivad üldiselt ka teistel järvedel.

Virosi järve väljavoolul esineb tihti koprapaisutus, mis tõstab järve veetaset. Järve seisundit see oluliselt ei mõjuta. Samas on veeseaduse järgi maaomaniku (kus koprapais asub) kohus vältida paisutusest põhjustatud üleujutust ehk pais likvideerida.

Maaomanike teateil on järve vesi vetikast limane, järv kasvab kinni (servadest tuleb õõtsik peale) ning järv on kunagi olnud linaleotamise kohaks, mis kahjustas järve seisundit. M. Hurt selgitas, et kaitsekorralduskava koostamise eeluuringuga on Virosi järve ökoloogiline seisund hinnatud kesiseks, kuid selle konkreetset põhjust ei teata, võimalik on varasem põllumajanduse mõju.

Kohalike maaomanike initsiatiivil on Virosi järve äärde rajatud kaks puhkekohta, mille kasutamist võõrastele ei ole keelatud. Maaomanikele selgitati, et olemasolevate puhke- ja

supluskohtade hooldamine on lubatud ning purde ehitamine järve seisundit ei ohusta. See on ka kirjas kaitsekorralduskavades.

Maaomaniku info kaladel (ahvenal ja haugil) esineva parasiidi (lüliline valge uss pikkusega 7-8 cm) kohta edastab M. Hurt kalauurijatele.

Esitati küsimus mootorpaadiga sõitmise lubatavuse kohta. M. Hurt selgitas, et sise põlemismootorit alla 100 ha järvedel ei tohi kasutada, võib aga elektrimootorit.

Esitati küsimus kalade asustamise kohta. M. Hurt selgitas, et kalade ja vähkide asustamiseks on nõutav Keskkonnaameti luba. Vastav täiendus lisatakse ka kaitsekorralduskavadesse kaitsekorra peatükki. Lisaks täiendatakse vähi elupaigaks olevate järvede hoiualade kaitsekorralduskavasid vähi tähtsust ja jõevähi asustamise korraldust jm selgitava lõiguga. See lõik lisatakse mõjuteguri „toitainete koormus“ alla.

Võru Linnavalitsus hooldab Kubija järve avalikku supluskohta ning vajalik on suplusalast aegajalt setteid eemaldada. T. Randjärv tegi ettepaneku, et kaitsekorralduskavas võiks olla kirjas selle tegevuse lubatavus, et ei peaks iga kord kaaluma keskkonnamõjude hindamise algatamist. M. Hurt viib sisse vastavad täiendused Kubija järve hoiuala kaitsekorralduskavasse.

T. Randjärve sõnul on Kubija järve ääres tiigilendlast tutvustav infotahvel ning tegi ettepaneku, et uue infotahvli paigaldamisel järgitaks sama stiili. M. Hurt käis samal päeval Kubija järve ääres ja leidis, et olemasolev infotahvel on hoiuala tutvustamiseks piisav ning kaitsekorralduskavaga infotahvli paigaldamist ei planeerita.

Memo koostas:

Margo Hurt